

Uvod

Provedba Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 91/10 i 112/12, dalje u tekstu: Zakon), predstavlja iznimno važan i sveobuhvatan projekt kojim je od 1. siječnja 2011. godine promijenjen način provođenja ovrhe, a kojemu su glavni ciljevi uređenje odnosa između dužnika i vjerovnika, povećanje učinkovitosti naplate potraživanja i zaštita vjerovnika. Ovrha na novčanim sredstvima potrošača provodi se temeljem osnova za plaćanje (ovršne odluke i nagodbe domaćeg suda ili upravnog tijela) i zahtjeva ovrhovoditelja za izravnu naplatu novčane tražbine. Kao i poslovni subjekti, i određeni broj potrošača u Republici Hrvatskoj, zbog nedostatka novčanih sredstava na računima, ima problema u podmirivanju dospjelih obveza.

S obzirom da su Zakonom navedena primanja koja su izuzeta od ovrhe, u uvjetima ovrhe ovršenik je dužan Financijskoj agenciji (dalje: Fina) dostaviti obavijest za svako primanje, naknadu koji su izuzeti od ovrhe. Po primitku obavijesti od ovršenika, Fina je dužna o ovršeniku i vrsti tražbine za koju je ovrha propisana obavijestiti uplatitelja primanja/naknade, a radi uskrate uplate primanja izuzetog od ovrhe na ovršenikov račun. Ovršenik otvara poseban račun na kojeg se uplaćuju izuzeta primanja dok su sredstva na svim ostalim računima predmetom ovrhe. Od ovrhe je izuzet iznos od 2/3 prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, a ako je plaća manja od prosječne izuzet je iznos u visini 3/4 plaće ovršenika, ali ne više od 2/3 prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj.

Kao jedna od mjera rješavanja problema potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje više od 360 dana donesen je Zakon o otpisu dugova fizičkim osobama (NN 62/18) koji je stupio na snagu 21. srpnja 2018. godine. Fina je sukladno navedenom Zakonu izvršila odgovarajuće postupke prestanka postupanja po osnovama za plaćanje za ovršenike i tražbine koji ispunjavaju zakonske uvjete.

Unatoč prednostima prethodnog Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima koji je osigurao učinkovitu, jednostavnu i sveobuhvatnu ovrhu na novčanim sredstvima, dosadašnja praksa ukazala je potrebnim implementirati određene dopune odnosno usklađenja, a kako bi se otklonile nedoumice u postupanju. Najvažnije novosti u postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima koje su sadržane u novom Zakonu, objavljene su na [WEB stranici Fina](#). Sukladno odredbi čl. 33. st. 1. novog Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (NN 68/18, 2/20, 46/20, 47/20, 83/20, 133/20), koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2018. godine, automatizmom se prestala provoditi ovrha po osnovama za plaćanje koje su bile evidentirane u Očevidniku redosljeda osnova za plaćanje na teret ovršenika fizičke osobe, a koje se nisu naplatile u cijelosti u roku od 3 godine od datuma primitka u Finu i po kojima nije bilo nikakvih naplata posljednjih šest mjeseci. Po toj se osnovi djelomično ili u cijelosti prestala provoditi ovrha po osnovama za plaćanje za 225.322 ovršenika.

1. KRETANJE BROJA POTROŠAČA KOJI NISU PODMIRILI DOSPJELE OSNOVE ZA PLAĆANJE I IZNOS NJIHOVA DUGA – od 31.12.2022. do 31.12.2023.

Prema odredbama Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (dalje: Zakon), Fina provodi ovrhu na novčanim sredstvima ovršenika, poslovnih subjekata i potrošača. Sukladno Zakonu, pod pojmom „potrošač“ podrazumijeva se fizička osoba koja ne obavlja registriranu gospodarsku djelatnost i koja se ne bavi slobodnim zanimanjem.

Prema podacima koje je obradila Fina, 31. prosinca 2023. godine evidentiran je 210.781 potrošač koji nije podmirio dospjele osnove za plaćanje. Dug potrošača iz osnova iznosio je 2,71 milijardu eura. Krajem prosinca 2022. godine evidentirana su 228.722 potrošača s dugom od 2,39 milijardi eura, a 30. lipnja 2023. godine, 220.344 potrošača s istim iznosom duga od 2,39 milijardi eura (tablica 1).

Tablica 1. Broj potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje i iznos njihova duga u razdoblju od 31.12.2022. do 31.12.2023. godine
Iznosi u milijardama eura

Stanje neizvršenih osnova za plaćanje	UKUPNO				Neizvršene osnove za plaćanje više od 360 dana		
	Broj potrošača	Pad ili rast broja potrošača u odnosu na prethodno stanje	Iznos duga iz osnova	Pad ili rast duga u odnosu na prethodno stanje	Broj potrošača	Iznos duga iz osnova	Udio duga u ukupnom dugu potrošača
31.12.2022.	228.722	-	2,39	-	185.143	2,17	90,5%
31.03.2023.	226.900	↓	2,35	↓	183.387	2,15	91,2%
30.06.2023.	220.344	↓	2,39	↑	178.900	2,16	90,2%
30.09.2023.	216.381	↓	2,63	↑	173.918	2,18	82,7%
31.12.2023.	210.781	↓	2,71	↑	168.505	2,28	84,1%

Izvor: Fina - Očevidnik redosljeda osnova za plaćanje

2. DUG POTROŠAČA PROMATRAN PO VJEROVNICIMA – stanje 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

Udio duga potrošača prema bankama kao vjerovnicima, 31. prosinca 2023. godine u ukupnom dugu bio je 24,5%, a prema svim financijskim institucijama udio duga je 28,1%. Udio duga prema središnjoj državi je 30%. Prema visini duga slijedi dugovanje prema potrošačima kao vjerovnicima s udjelom od 3,1%, osiguravajućim društvima (2,4%) te tvrtkama u području djelatnosti J – Informacije i komunikacije (1,5%), s time da se veći dio toga duga odnosi na telekomunikacijske tvrtke.

Tablica 2. Broj potrošača i iznos duga segmentiran po vjerovnicima (skup) – stanje 31.12.2023.

Vrsta (skup) vjerovnika	Broj dužnika	Iznos duga u eurima	Udio u %
Banke, kreditne unije, ŠKZ i štedionice	41.713	664.085.535	24,5
Leasing i factoring društva	1.013	11.054.377	0,4
Osiguravajuća društva	34.868	64.351.731	2,4
Tvrtke - kartično poslovanje	7.812	20.990.720	0,8
Ukupan dug prema FINANCIJSKOM SEKTORU	-	760.482.363	28,1
Središnja država	88.386	811.141.502	30,0
Županije, gradovi/općine (JLP(R)S)	27.601	34.963.630	1,3
Ukupan dug prema SREDIŠNJOJ DRŽAVI i JLP(R)S	-	846.105.132	31,3
Tvrtke u području djel. D - Opskrba elektr. energijom, plinom, parom i klimatizacija	12.579	9.531.614	0,4
Tvrtke u području djelatnosti E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	23.708	18.272.639	0,7
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije	63.391	40.143.595	1,5
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije – od toga telekomunikacijske tvrtke (usluge)	48.127	30.879.058	1,1
Tvrtke u području djelatnosti L - poslovanje nekretninama	15.085	15.985.172	0,6
POTROŠAČI kao vjerovnici	4.851	83.202.979	3,1
Svi ostali vjerovnici (tvrtke i obrti u preostalim područjima djelat. i dr.)	-	932.758.922	34,5
SVEUKUPAN iznos duga POTROŠAČA	210.781¹	2.706.482.416	100,0

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

U usporedbi sa stanjem krajem prosinca 2022. godine, iznos dospjelih neizvršenih osnova za plaćanje, prema većini vjerovnika je smanjen, najviše prema bankama, kreditnim unijama, ŠKZ i štedionicama, prema tvrtkama u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije, osiguravajućim društvima, a slijede jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, leasing i factoring društva, tvrtke u području djelatnosti E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, tvrtke u području djelatnosti D - Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, potrošači kao vjerovnici te tvrtke u području djelatnosti L - poslovanje nekretninama. Udio duga potrošača prema bankama kao vjerovnicima, 31. prosinca 2022. godine, u ukupnom dugu bio je 29,3%, 30. lipnja 2023. godine 28,3%, a 30. rujna 2023. godine 26,2%.

Tablica 3. Broj potrošača i iznos duga segmentiran po vjerovnicima (skup) – stanje 31.12.2022.

Vrsta (skup) vjerovnika	Broj dužnika	Iznos duga konvertiran u eure	Udio u %
Banke, kreditne unije, ŠKZ i štedionice	43.582	701.725.512	29,3
Leasing i factoring društva	1.177	13.837.863	0,6
Osiguravajuća društva	38.852	75.266.172	3,1
Tvrtke - kartično poslovanje	6.911	17.925.701	0,7
Ukupan dug prema FINANCIJSKOM SEKTORU	-	808.755.249	33,8
Središnja država	97.699	488.813.319	20,4
Županije, gradovi/općine (JLP(R)S)	32.392	41.737.135	1,7
Ukupan dug prema SREDIŠNJOJ DRŽAVI i JLP(R)S	-	530.550.455	22,2
Tvrtke u području djel. D - Opskrba elektr. energijom, plinom, parom i klimatizacija	14.744	11.143.464	0,5
Tvrtke u području djelatnosti E - Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	26.547	20.661.548	0,9
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije	76.872	54.133.563	2,3
Tvrtke u području djelatnosti J - Informacije i komunikacije – od toga telekomunikacijske tvrtke (usluge)	58.273	39.564.149	1,7
Tvrtke u području djelatnosti L - poslovanje nekretninama	17.722	16.101.023	0,7
POTROŠAČI kao vjerovnici	5.339	84.446.500	3,5
Svi ostali vjerovnici (tvrtke i obrti u preostalim područjima djelat. i dr.)	-	867.119.966	36,2
SVEUKUPAN iznos duga POTROŠAČA	228.722²	2.392.911.768	100,0

¹ Iskazani broj ne predstavlja sumu prethodno navedenog broja dužnika prema skupinama vjerovnika. Jedan dužnik se može pojaviti kao dužnik kod više različitih skupina vjerovnika, primjerice može imati dug prema bankama, prema središnjoj državi i prema tvrtkama u nekoj od navedenih područja djelatnosti.

² Iskazani broj ne predstavlja sumu prethodno navedenog broja dužnika prema skupinama vjerovnika. Jedan dužnik se može pojaviti kao dužnik kod više različitih skupina vjerovnika, primjerice može imati dug prema bankama, prema središnjoj državi i prema tvrtkama u nekoj od navedenih područja djelatnosti.

3. DUG POTROŠAČA PREMA IZNOSU DUGA – stanje 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

Iz analize duga potrošača prema iznosu duga, po segmentima, vidno je da je najviše potrošača čiji je dug s osnove neizvršenih osnova za plaćanje jednak ili manji od 1.327 eura (10.000 kuna).

Usporedimo li navedene podatke sa stanjem od 31. prosinca 2022. godine, broj potrošača čiji dug iznosi do 1.327 eura, smanjen je s 91.331 na 82.944 ili 9,2%. Iznos njihova duga smanjen je s 48,3 milijuna eura na 42,7 milijuna eura ili 11,6%.

Tablica 4. Struktura potrošača prema visini duga – stanje 31.12.2023. godine Iznosi u eurima

Visina duga potrošača prema svim vjerovnicima	Broj potrošača	Ukupni dug	Dug prema bankama, KU, ŠKZ i štedion.	Dug prema središnjoj državi i JLP(R)S	Dug prema potrošačima kao vjerovnicima	Dug prema tvrtkama u područ. djel. J
≤ 1.327 €	82.944	42.715.635	3.080.818	10.358.810	65.937	9.591.529
> 1.327 ≤ 3.318 €	39.314	85.717.553	7.619.154	22.944.543	488.407	9.629.322
> 3.318 ≤ 6.636 €	30.884	147.363.939	18.858.086	36.412.485	1.903.407	7.736.825
> 6.636 ≤ 13.272 €	25.758	243.837.357	49.946.671	45.354.085	7.559.621	5.564.774
> 1.327 ≤ 13.272 €	95.956	476.918.850	76.423.911	104.711.113	9.951.435	22.930.921
> 13.272 ≤ 66.361 €	28.720	722.294.833	213.218.984	101.687.595	58.590.686	5.801.633
> 66.361 ≤ 132.723 €	1.798	162.519.316	55.542.143	31.826.040	8.769.043	739.224
> 132.723 €	1.363	1.302.033.782	315.819.678	597.521.575	5.825.877	1.080.288
> 13.272 €	31.881	2.186.847.932	584.580.805	731.035.210	73.185.606	7.621.145
Sveukupno	210.781	2.706.482.416	664.085.535	846.105.132	83.202.979	40.143.595

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Promatrano po ostalim segmentima visine duga, broj potrošača koji nisu podmirili dospjele osnove za plaćanje, u svim segmenata je manji. Broj potrošača smanjen je najviše u segmentu potrošača čiji je iznos duga veći od 1.327, a jednak ili manji od 3.318 eura (11,2%). Iznos njihova duga manji je također za 11,2%.

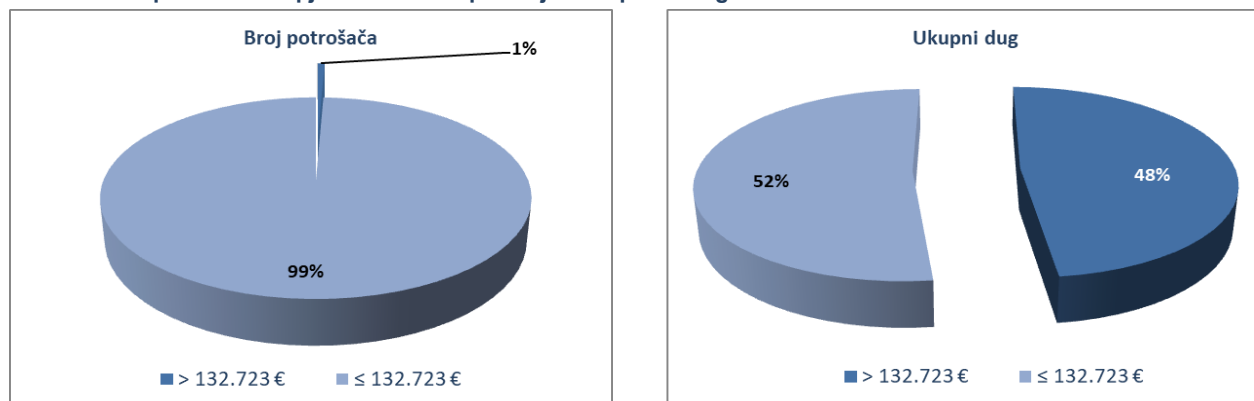
Tablica 5. Struktura potrošača prema visini duga – stanje 31.12.2022. godine Iznosi konvertirani u eure

Visina duga potrošača prema svim vjerovnicima	Broj potrošača	Ukupni dug	Dug prema bankama, KU, ŠKZ i štedion.	Dug prema središnjoj državi i JLP(R)S	Dug prema potrošačima kao vjerovnicima	Dug prema tvrtkama u područ. djel. J
≤ 10.000 kn	91.331	48.318.814	3.527.796	10.942.706	80.654	13.081.688
> 10.000 ≤ 25.000	44.295	96.547.556	8.315.505	24.779.297	507.498	13.995.128
> 25.000 ≤ 50.000	32.758	155.951.923	18.367.133	39.151.248	2.145.019	10.190.892
> 50.000 ≤ 100.000	27.332	258.415.502	48.700.628	49.761.260	9.117.468	7.016.939
> 10.000 ≤ 100.000	104.385	510.914.981	75.383.266	113.691.805	11.769.985	31.202.960
> 100.000 ≤ 500.000	29.578	744.820.803	206.676.858	109.842.437	57.283.960	7.007.253
> 500.000 ≤ 1 milijun	1.947	175.154.027	60.578.068	32.940.136	8.404.029	711.857
> 1 milijuna	1.481	913.703.143	355.559.524	263.133.371	6.907.872	2.129.805
> 100.000	33.006	1.833.677.973	622.814.450	405.915.944	72.595.861	9.848.915
Sveukupno	228.722	2.392.911.768	701.725.512	530.550.455	84.446.500	54.133.563

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Prema stanju od 31. prosinca 2023., 1.363 potrošača ima dug veći od 132.723 eura ili milijun kuna (udio u broju potrošača 0,6%), koji je iznosio 1,3 milijarde eura (udio u ukupnom dugu potrošača 48,1%). To je, u odnosu na stanje od 31. prosinca 2022. godine, za 8,0% potrošača manje i za 42,5% veći iznos duga (tablice 4. i 5.).

Grafikon 1. Udio potrošača čiji je dug veći od 132.723 eura ili milijun kuna u ukupnom broju potrošača koji nisu podmirili dospelje osnove za plaćanje i ukupnom dugu

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

4. DUG POTROŠAČA PREMA ROČNOSTI – stanje 31.12.2022. i 31.12.2023. godine

U strukturi dospeljih neizvršenih osnova za plaćanje prema trajanju, prevladavaju one dugotrajne i ona se, u dužem razdoblju, nije mijenjala. Dominiraju osnove u trajanju duljem od godinu dana, kako po broju potrošača (udio 79,9%), tako i po iznosu neizvršenih osnova (udio 84,1%).

Tablica 6. Broj potrošača koji nisu podmirili dospelje osnove za plaćanje i iznos njihova duga prema ročnosti – 31.12.2023. Iznosi u eurima

Stanje na dan	Trajanje	Iznos duga	Udio u %	Broj potrošača	Udio u %
31.12.2023.	do 30 dana	10.090.222	0,4	6.738	3,2
31.12.2023.	od 31-60 dana	124.323.022	4,6	5.425	2,6
31.12.2023.	od 61-180 dana	147.873.671	5,5	14.468	6,9
31.12.2023.	od 181-360 dana	147.599.054	5,5	15.645	7,4
31.12.2023.	više od 360 dana	2.276.596.446	84,1	168.505	79,9
31.12.2023.	Ukupno sve ročnosti	2.706.482.416	100,0	210.781	100,0

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Smanjio se udio duga potrošača koji se odnosi na neizvršene osnove za plaćanje više od 360 dana. Krajem prosinca 2023. bio je za 6,4% manji nego krajem prosinca 2022. godine. Udjeli duga potrošača neprekidna trajanja do 30 dana i onoga u trajanju od 181 do 360 dana, također su se smanjili. Slijedom toga, udjeli duga koji se odnose na ostala razdoblja, veći su u odnosu na njihove udjele godinu dana prije (tablice 6. i 7.).

Tablica 7. Broj potrošača koji nisu podmirili dospelje osnove za plaćanje i iznos njihova duga prema ročnosti – 31.12.2022. Iznosi konvertirani u eure

Stanje na dan	Trajanje	Iznos duga	Udio u %	Broj potrošača	Udio u %
31.12.2022.	do 30 dana	15.462.265	0,6	7.803	3,4
31.12.2022.	od 31-60 dana	14.871.879	0,6	5.055	2,2
31.12.2022.	od 61-180 dana	56.016.236	2,3	13.377	5,8
31.12.2022.	od 181-360 dana	140.426.822	5,9	17.344	7,6
31.12.2022.	više od 360 dana	2.166.134.566	90,5	185.143	80,9
31.12.2022.	Ukupno sve ročnosti	2.392.911.768	100,0	228.722	100,0

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

Grafikon 2. Iznos duga potrošača koji nisu podmirili dospelje osnove za plaćanje prema ročnosti – 31.12.2023. g.

Izvor: Fina - Očevidnik redoslijeda osnova za plaćanje

5. BROJ RAČUNA POTROŠAČA PREMA PODACIMA IZ JRR-a – stanje 31.12.2023. godine

Prema stanju od 31. prosinca 2023. godine, u Republici Hrvatskoj, 3.894.241³ potrošač ima otvorene račune, jedan ili više njih, te je ukupan broj otvorenih računa potrošača evidentiranih u Jedinostvenom registru računa (JRR), 7.108.377 računa. Od toga 457.495 (6,4%) računa ima oznaku blokade. Broj računa potrošača potpuno izuzetih od ovrhe je 762.314.

Tablica 8. Statistika otvorenih računa potrošača evidentiranih u JRR-u – stanje 31.12.2023. godine

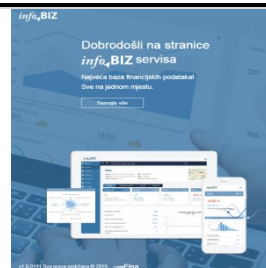
Naziv podatka	Ukupno	Udio (%)
1. Ukupan broj POTROŠAČA s otvorenim računom	3.894.241	-
2. Ukupan broj otvorenih računa POTROŠAČA	7.108.377	100,0
2.1. Ukupan broj <u>otvorenih računa</u> POTROŠAČA s oznakom blokade	457.495	6,4
2.2. Ukupan broj <u>otvorenih računa</u> POTROŠAČA bez oznake blokade	6.650.882	93,6
3. Ukupan broj računa POTROŠAČA potpuno izuzetih od provedbe ovrhe	762.314	100,0
3.1.1 Ukupan broj računa POTROŠAČA potpuno izuzetih od provedbe ovrhe <u>do</u> 1.1.2011.	6.433	0,8
3.1.2 Ukupan broj računa POTROŠAČA potpuno izuzetih od provedbe ovrhe <u>od</u> 1.1.2011.	755.881	99,2

Izvor: Fina – Jedinствени регистар računa

Fiksni tečaj konverzije: 1 EUR = 7,53450 HRK

[Info.BIZ](#) servis pruža uvid u informacije o uspješnosti poslovanja i financijskom položaju svih poslovnih subjekata te o poslovnoj okolini u kojoj oni djeluju. Najveća je i najažurnija baza poslovnih informacija za više od **800.000 poslovnih subjekata iz više od 30 izvora**. Omogućuje brže, jednostavnije i sigurnije donošenje poslovnih odluka, sustavno praćenje klijenata, olakšava izradu poslovnih analiza te praćenje trendova i prepoznavanje potencijala na tržištu.

Ako ste zainteresirani i želite ugovoriti uslugu ili kupiti veći broj paketa: prodaja@fina.hr
Ako trebate korisničku podršku: 0800 0080, info@fina.hr

Servis **e-Blokade** ovlaštenom korisniku podataka, ovršeniku i ovrhovoditelju te njihovom punomoćniku, omogućuje uvid u podatke odnosno sliku osnove za plaćanje, u skladu sa Pravilniku o načinu i postupku provedbe ovrhe na novčanim sredstvima i Zakonu o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima. // [više](#)

FINA InfoBlokade – informacija o tome je li poslovni subjekt u blokadi ili ne, dostupna je korištenjem usluge FINA InfoBlokade slanjem SMS poruku na broj 818058. // [više](#)

³ Prema stanju od 31. prosinca 2023., 3.894.241 potrošač ima otvoren jedan ili više računa u poslovnim bankama u RH.